

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ
МЕТОДИКИ
РОЗСЛІДУВАННЯ ХУЛІГАНСТВА,
ВЧИНЕНОГО ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ
ВОГНЕПАЛЬНОЇ
АБО ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ
ЧИ ІНШОГО ПРЕДМЕТА,
СПЕЦІАЛЬНО ПРИСТОСОВАНОГО
АБО ЗАЗДАЛЕГІДЬ
ЗАГОТОВЛЕНОГО ДЛЯ НАНЕСЕННЯ
ТІЛЕСНИХ УШКОДЖЕНЬ

АНТОНЮК ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА
ЧАПЛІНСЬКИЙ КОСТЯНТИН ОЛЕКСАНДРОВИЧ

М О Н О Г Р А Ф І Я

Міністерство освіти і науки України
Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ

О. В. Антонюк, К. О. Чаплинський

**ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МЕТОДИКИ
РОЗСЛІДУВАННЯ ХУЛІГАНСТВА, ВЧИНЕНОГО
ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ
АБО ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ ЧИ ІНШОГО ПРЕДМЕТА,
СПЕЦІАЛЬНО ПРИСТОСОВАНОГО
АБО ЗАЗДАЛЕГІДЬ ЗАГОТОВЛЕНОГО
ДЛЯ НАНЕСЕННЯ ТІЛЕСНИХ УШКОДЖЕНЬ**

МОНОГРАФІЯ

Київ
2018

Ухвалено до друку Вченою радою
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 1 від 20 вересня 2018 р.)

Автори

О.В. Антонюк – Голова Дніпропетровського відділення Асоціації Адвокатів України, заступник голови комітету захисту прав адвокатів Ради адвокатів Дніпропетровської області, кандидат юридичних наук.

К.О. Чаплинський – завідувач кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, полковник поліції

Рецензенти:

Ю.М. Черноус, доктор юридичних наук, професор Національна академія внутрішніх справ, професор кафедри криміналістики та судової медицини

В.М. Тертишник, доктор юридичних наук, професор, Університет митної справи та фінансів, професор кримінально-правових дисциплін;

В.Г. Уваров, доктор юридичних наук, доцент Генеральна прокуратура України, керівник Генеральної інспекції.

Антонюк О. В.

А 72 Теоретичні засади методики розслідування хуліганства, вчиненого із застосуванням вогнепальної або холодної зброї чи іншого предмета, спеціально пристосованого або заздалегідь заготовленого для нанесення тілесних ушкоджень : монографія / О. В. Антонюк, К. О. Чаплинський. – Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 184 с.

ISBN 978-966-916-653-1

В монографії з урахуванням сучасного стану розвитку криміналістичної науки та правоохоронної практики визначено поняття й елементи криміналістичної характеристики хуліганства, окреслено способи, знаряддя й слідову картину злочинів, досліджено обстановку злочинного посягання та особу злочинця й потерпілого.

Розкрито особливості організації розслідування хуліганства. Досліджено особливості аналізу первинної інформації та обставини, що підлягають встановленню. Запропоновано алгоритми дій слідчого у типових слідчих ситуаціях початкового та подальшого етапів розслідування. Наголошено на проблемних питаннях взаємодії слідчих і оперативних підрозділів у справах про хуліганство. Удосконалено організаційно-тактичне забезпечення проведення слідчих (розшукових) дій. Досліджено особливості використання спеціальних знань при розслідуванні злочинів вказаної категорії.

Для науковців, викладачів, курсантів, студентів та слухачів вищих юридичних навчальних закладів, ад'юнктів та аспірантів, працівників поліції, прокуратури та адвокатури, усіх тих, хто виявляє інтерес до юридичної науки.

УДК 343.98:343.131

ЗМІСТ

Перелік умовних скорочень	4
ПЕРЕДМОВА	5
РОЗДІЛ 1.	
КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ХУЛІГАНСТВА, ВЧИНЕНОГО ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ АБО ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ ЧИ ІНШОГО ПРЕДМЕТА, СПЕЦІАЛЬНО ПРИСТОСОВАНОГО АБО ЗАЗДАЛЕГІДЬ ЗАГОТОВЛЕНОГО ДЛЯ НАНЕСЕННЯ ТІЛЕСНИХ УШКОДЖЕНЬ	
1.1. Поняття та елементи криміналістичної характеристики хуліганства, вчиненого із застосуванням вогнепальної або холодної зброї чи іншого предмета, спеціально пристосованого або заздалегідь заготовленого для нанесення тілесних ушкоджень	7
1.2. Способи та знаряддя учинення злочину	17
1.3. Обстановка та слідова картина злочину	26
1.4. Характеристика особи злочинця та потерпілого	36
РОЗДІЛ 2.	
ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ХУЛІГАНСТВА, ВЧИНЕНОГО ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ АБО ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ ЧИ ІНШОГО ПРЕДМЕТА, СПЕЦІАЛЬНО ПРИСТОСОВАНОГО АБО ЗАЗДАЛЕГІДЬ ЗАГОТОВЛЕНОГО ДЛЯ НАНЕСЕННЯ ТІЛЕСНИХ УШКОДЖЕНЬ	
2.1. Алгоритми дій слідчого при розслідуванні хуліганства відповідно до типових слідчих ситуацій	54
2.2. Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів у кримінальних провадженнях за фактом учинення хуліганства	69
РОЗДІЛ 3.	
ТАКТИКА ПРОВЕДЕННЯ ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ	
3.1. Організаційно-тактичні особливості проведення огляду та обшук	80
3.2. Тактика допиту підозрюваного, потерпілого та свідка	99
3.3. Особливості використання спеціальних знань	115
ВИСНОВКИ	128
БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ	131
ДОДАТКИ	153

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

АІПС	– Автоматизована інформаційно-пошукова система
ВЗ	– Вогнепальна зброя
ГУНП	– Головне Управління Національної поліції
ЄРДР	– Єдиний реєстр досудових розслідувань
ЗМІ	– Засоби масової інформації
КК	– Кримінальний кодекс України
КПК	– Кримінальний процесуальний кодекс України
МВС	– Міністерство внутрішніх справ України
НДЕКЦ	– Науково-дослідний експертно-криміналістичний центр
НП	– Національна поліція України
НСРД	– Негласна слідча (розшукова) дія
ОЗГ	– Організована злочинна група
ОЗУ	– Організоване злочинне угруповання
ОРЗ	– Оперативно-розшукові заходи
ОРД	– Оперативно-розшукова діяльність
ОМП	– Огляд місця події
СБУ	– Служба безпеки України
СОГ	– Слідчо-оперативна група
СІЗО	– Слідчий ізолятор
СРД	– Слідча (розшукова) дія
СП	– Спеціально пристосовані предмети для нанесення тілесних ушкоджень
ХЗ	– Холодна зброя

ПЕРЕДМОВА

Складне економічне, політичне та соціальне становище останніх років зумовило зміну криміногенної ситуації в Україні в негативну сторону. Терористичні дії на сході держави, розмитість кордонів на цій території, збільшення обігу нелегальної зброї призвело до видозмінення кількісних й якісних показників злочинності, загальний рівень якої дедалі зростає. Не стало винятком і суспільно небезпечне діяння, яке кваліфікується за ст. 296 КК України. Так, останнім часом суттєво збільшилась кількість випадків учинення хуліганства із застосуванням вогнепальної або холодної зброї чи іншого предмета, спеціально пристосованого або заздалегідь заготовленого для нанесення тілесних ушкоджень (ч. 4 ст. 296 КК). Зростання кількості окреслених злочинів демонструє нездатність правоохоронних органів протистояти цим негативним явищам. Підтвердженням неефективності діяльності правоохоронних органів є офіційні статистичні показники Генеральної Прокуратури України. Так, у 2014 р. до Єдиного реєстру досудових розслідувань було внесено 6423 фактів учинення хуліганства, у той час як повідомлення про підозру було вручено у 3117 випадках, 2015 р. – 5953, повідомлення про підозру – у 2207 провадженнях, 2016 р. – 6235, повідомлення про підозру – у 1930 провадженнях, 2017 р. – 6945, повідомлення про підозру було вручено лише у 1534 випадках. Від загальної кількості зареєстрованих в ЄРДР випадків вчинення хуліганства за ч. 4 ст. 296 КК було кваліфіковано 19%, що становить шосту частину зазначених суспільно небезпечних діянь. З них у 37% випадків не було пред'явлено підозру.

Наведені статистичні дані свідчать, що вчинення хуліганства із застосуванням вогнепальної або холодної зброї чи іншого предмета, спеціально пристосованого або заздалегідь заготовленого для нанесення тілесних ушкоджень, є розповсюдженим кримінально караним діянням. Дедалі кількість злочинів зростає, більшість з них залишаються нерозкритими.

Все це зумовлює розробку методики розслідування хуліганства, удосконалення діяльності оперативних й слідчих підрозділів з протидії цим злочинам. Вчасне запобігання хуліганським проявам має важливе значення, оскільки нерідко застосування вогнепальної чи холодної

зброї, інших предметів для нанесення тілесних ушкоджень провокує вчинення низки інших злочинів як в момент здійснення хуліганських дій, так і у подальшому (убивств, спричинення тілесних ушкоджень, розбійних нападів, масових заворушень).

На необхідність розробки окремої методики розслідування хуліганства, кваліфікованого за ч. 4 ст. 296 КК, вказали 92% опитаних слідчих. Серед причин низької якості розслідування вказаної категорії злочинів слідчі відзначають: несвоєчасне і неякісне проведення слідчих (розшукових) дій (67%); недостатнє науково-технічне забезпечення (65%); відсутність взаємодії слідчого з оперативними підрозділами (62%) та ін.

Теоретичне підґрунтя дисертації складають фундаментальні роботи вчених, присвячені різним аспектам виявлення та розслідування злочинів, зокрема Л.І. Аркуші, М.І. Бажанова, В.П. Бахіна, В.Д. Берназа, Р.С. Белкіна, О.М. Васильєва, О.І. Возгріна, А.Ф. Волобуєва, І.Ф. Герасимова, Л.Я. Драпкіна, В.А. Журавля, Г.Г. Зуйкова, А.В. Іщенко, О.Н. Колесніченка, В.П. Колмакова, В.О. Коновалової, В.Н. Кудрявцева, В.В. Лисенка, В.Г. Лукашевича, Є.Д. Лук'янчикова, С.І. Мінченка, Д.Й. Никифорчука, М.А. Погорецького, В. Д. Пчолкіна, О.Р. Ратінова, М.В. Салтевського, Р.Л. Степанюка, В.Г. Танасевича, В.В. Тіщенко, Л.Д. Удалової, К.О. Чаплинського, С.С. Чернявського, Ю.М. Чорноус, В.Ю. Шепітька, М.П. Яблокова та ін.

Проблемам попередження та розслідування хуліганства, а також окремих його видів присвятили свої дослідження такі науковці, як М.С. Бушкевич, М.М. Єфімов, В.І. Захаревський, Н.О. Кононенко, В.М. Мешков, О.І. Овчаренко, М.А. Очеретяний, М.І. Порубов та ін.

Разом з тим, незважаючи на вагомий внесок учених у розробку тактичних основ розслідування хуліганства, слід зауважити, що їх наукові пошуки стосувалися лише окремих його аспектів, які були достатньо актуальними на певних етапах розвитку кримінального процесуального законодавства України та судово-слідчої практики. Вказане зумовлює актуальність дослідження, у якому на основі положень КПК України висвітлювалися б питання розробки криміналістичної характеристики хуліганства, кваліфікованого за ч. 4 ст. 296 КК, типових слідчих ситуацій, організації й тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій у кримінальних провадженнях цієї категорії.

Наведені обставини у своїй сукупності визначили актуальність окресленої проблематики, її наукову, теоретичну та практичну значущість й зумовили вибір теми наукового дослідження.

РОЗДІЛ 1

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ХУЛІГАНСТВА, ВЧИНЕНОГО ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ АБО ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ ЧИ ІНШОГО ПРЕДМЕТА, СПЕЦІАЛЬНО ПРИСТОСОВАНОГО АБО ЗАЗДАЛЕГІДЬ ЗАГОТОВЛЕНОГО ДЛЯ НАНЕСЕННЯ ТІЛЕСНИХ УШКОДЖЕНЬ

1.1. Поняття та елементи криміналістичної характеристики хуліганства, вчиненого із застосуванням вогнепальної або холодної зброї чи іншого предмета, спеціально пристосованого або заздалегідь заготовленого для нанесення тілесних ушкоджень

При розслідуванні окремих кримінальних правопорушень працівники правоохоронних органів повинні максимально використовувати всі доступні методи та засоби. Одним з них є криміналістична характеристика. Зазначена наукова категорія виникла як елемент методики розслідування окремих видів злочинів і досі не використовується у процесі доказування в повному обсязі. Адже, по-перше, не за всіма кримінальними правопорушеннями розроблено методики розслідування; по-друге, в них не завжди чітко та точно вибудовано криміналістичну характеристику; по-третє, працівники поліції досить рідко на практиці звертаються до відомостей, які її складають.

Говорячи про поняття криміналістичної характеристики, необхідно розглянути сутність цієї окремої методики. Зокрема, О.М. Васильєв визначив її як заключний розділ криміналістики, в якому відбувається накопичення матеріалів узагальнення передової слідчої практики поряд із загальним завданням удосконалення розслідування та підвищення його ефективності. Зазначене, на його думку, зумовило виникнення проблеми підвищення її наукового рівня та практичної корисності як блоку, що синтезує використання засобів криміналістичної техніки та слідчої тактики, і як галузі, яка має власний, значно

ширший зміст, аніж той, який вона мала до цього [34, с. 3]. У свою чергу, В.Г. Танасевич розглядає зазначену категорію як систему запропонованих із метою розкриття та попередження злочинів методів, прийомів із послідовного дослідження в процесі розслідування обставин вчинення злочину та викриття осіб, які його скоїли, систему, що спирається на розроблені криміналістикою загальнотеоретичні положення, науково-технічні засоби та криміналістичну тактику [251, с. 92].

Зі свого боку, В.Є. Корноухов визначає її як зумовлену суперечливим співвідношенням вихідних ситуацій розслідування з предметом доказування систему тактичних завдань та операцій, яка відповідає критеріям ефективності й економічності [115, с. 24]. А вже М.П. Яблочков визначає, що вона є цілісною частиною криміналістики, яка вивчає кримінальний досвід вчинення окремих видів злочинів і слідчу практику їх розслідування та розробляє на основі пізнання їх закономірностей з урахуванням даних криміналістичної техніки та тактики систему найбільш ефективних методів розслідування та попередження різних видів злочинів [128, с. 542].

У такому ж ракурсі її розглядав Р.С. Белкін, говорячи, що це система наукових положень і рекомендацій з організації розслідування та запобігання злочинам окремих видів [20, с. 103].

З огляду на зазначені поняття можемо дійти такого висновку. Методики можуть виникати як певні видові категорії, коли створюється система розслідування якогось конкретного правопорушення (крадіжка, вбивство, зґвалтування), міжвидові, що характеризують процес доказування групи злочинів (корисливо-насильницькі, проти громадської безпеки), а також внутрішньовидові, в яких суспільно-небезпечне діяння звужується до певної категорії (вбивство на замовлення, крадіжка з дачних кооперативів).

З цього приводу В.В. Тіщенко зазначає, що єдиної усталеної структури методики розслідування злочинів бути не може, оскільки з інформаційної точки зору методика є певною сукупністю знань, а з позиції використання певним алгоритмом дій; крім того, на структуру методики впливає її функціональна спрямованість [255, с. 270].

Інші автори зі свого боку характеризують криміналістичну методику як розділ науки криміналістики, який містить систему комплексних криміналістичних рекомендацій щодо виявлення, розслідування та профілактики окремих видів злочинів [25, с. 369].

А, наприклад, Р.Л. Степанюк, досліджуючи структури окремих криміналістичних методик, вказує на однотипність будови видових, підвидових та комплексних методик, включаючи до них криміналістичну характеристику відповідно виду, підвиду злочинів або їх комплексу [250, с. 157].

В той же час ми не можемо погодитись з думкою А.О. Кочневої, яка зазначає, що традиційні видові і підвидові методики не завжди забезпечують належну ефективність розслідування. Дослідниця пояснює це тим, що такі методики орієнтовані або на конкретний кримінально-правовий вид злочинів (вбивство, крадіжка і т.п.), або на його різновид, виділений за кримінально-правовим і (або) криміналістичним ознаками (наприклад, вбивство за замовленням; вбивства, замасковані інсценуванням; крадіжки, пов'язані з проникненням в приміщення, і т.п.). Вона доводить, на основі дослідження роботи В.В. Тищенко, що на початку кримінального провадження далеко не завжди можна дати однозначну кримінально-правову оцінку розслідуваної події, а отже, правильно обрати видову (підвидову) методику розслідування. Крім того, злочинна діяльність певної особи або групи осіб може включати цілий комплекс пов'язаних між собою злочинів, що знов таки не дозволяє продуктивно скористатися будь-якою окремою видовою методикою [253; 120, с. 159]. На наш погляд, дані судження не повністю розкривають задачі окремої криміналістичної методики, адже вона покликана структурувати діяльність працівників правоохоронних органів з розслідування конкретних кримінально караних діянь. Тому, навпаки, звуження її до певного виду чи підвиду дає змогу максимально надати практичним підрозділам методи та засоби розслідування.

Грунтуючись на різноманітних твердженнях та позиціях науковців щодо сутності і класифікацій окремих криміналістичних методик, ми вирішили віднести методику розслідування досліджуваного типу хуліганства до внутрішньовидових.

Що ж до структури методи розслідування злочинів, то вона також поступово розвивалась зі зміною законодавства та науковою думкою. Так, на початку її створення, про що наголошує О.В. Пчеліна [195, с. 397], науковці визначали її завдання таким чином:

- узагальнення досвіду розслідування окремих видів злочинів;
- виділення специфічних властивостей окремих категорій справ та адекватних їм прийомів і методів розслідування;

- визначення способів і ступеня застосування принципів тактики та техніки розслідування;

- виділення особливостей застосування комплексу тактичних і технічних прийомів під час розслідування окремих видів злочинів тощо [122, с. 3-27].

У 1970-х рр. І.М. Лузгін систему окремої методики розслідування поділяв на такі елементи:

- обставини, що підлягають доведенню у кримінальній справі;
- особливості порушення кримінальної справи;
- специфіка первинних слідчих (розшукових) дій та їх поєднання з оперативно-розшуковими заходами;
- особливості планування і побудови версій у справі;
- подальші слідчі дії;
- особливість роботи слідчого на завершальному етапі розслідування;

- особливості встановлення причин і умов, що сприяли здійсненню злочину [132, с. 284].

Тобто бачимо, що криміналістичної характеристики в цих структурах не передбачалося. Хоча для дослідження зазначених положень науковці визначали таке:

- вивчення слідової картини;
- встановлення кола осіб, причетних до вчинення злочину або поінформованих про окремі аспекти вчиненого кримінального проступку;
- аналіз, дослідження й співставлення фактів; застосування спеціальних знань;
- розробка форм і методів співвідношення оперативно-розшукових і слідчих (розшукових) дій;
- визначення процесуальних особливостей перевірки й оформлення доказів [122, с. 3-27].

У науковий обіг криміналістичну характеристику ввели наприкінці 1970-х років, і лише згодом вона почала широко розвиватися та використовуватися. Говорячи про її визначення, наведемо думки деяких науковців. Зокрема, Л.Я. Драпкін розглядає її як наукову категорію, в якій з достатнім ступенем конкретності описані типові ознаки та властивості події, обстановки, способу та механізму вчинення суспільно небезпечних діянь певної класифікаційної групи, процесу

виникнення та локалізації доказів, типових ознак особистості та поведінки винних, потерпілих, а також стійкі особливості інших об'єктів посягань [67, с. 17].

Приблизно в цей період О.Н. Колісниченко та В.О. Коновалова формували її визначення таким чином: це система відомостей (інформації) про криміналістично значущі ознаки злочинів даного виду, що відбиває закономірні зв'язки між ними і служить побудові та перевірці слідчих версій для вирішення конкретних завдань досудового розслідування [109, с. 16].

На основі дослідження праць окремих науковців [61], А.В. Старушкевич розглядав цю наукову категорію як засновану на практиці правоохоронних органів та криміналістичних досліджень модель системи зведених відомостей про криміналістично значущі ознаки виду, групи або конкретного злочину, яка має на меті оптимізацію процесу розслідування злочинів. І, у свою чергу формулюючи зазначене поняття, автор визначав криміналістичну характеристику як модель системи зведених відомостей про криміналістично значимі ознаки виду, групи або конкретного злочину [248, с. 9].

Зазначену категорію дещо в іншому ракурсі визначає В.Г. Гончаренко: як ідеальну модель типових зв'язків та джерел доказової інформації, що закономірно формуються, яка дозволяє прогнозувати оптимальний шлях та найбільш ефективні засоби розслідування окремих категорій злочинів [55, с. 12]. Щодо досліджуваної наукової категорії В.В. Лисенко зазначає, що вона має практичне призначення не лише у випадку встановлення типових зв'язків між її елементами. Крім того, її може бути також ефективно застосовано у діяльності слідчих органів за наявності нетипових особливостей окремих елементів чи зв'язків. Виходячи з наведеного, можна зазначити, що до змісту криміналістичної характеристики необхідно включати інформацію про злочини, яка має одиничні прояви [147, с. 234].

На нашу думку, найбільш точно і лаконічно досліджуване поняття сформулював А.Ф. Волобуєв як систему відомостей (знань) про елементи механізму скоєння злочинів окремого виду або групи, в яких відображаються закономірні зв'язки між цими елементами і які використовуються для побудови і перевірки версій під час розслідування конкретних злочинів [42, с. 24]. В той же час ми не можемо погодитись з формулюванням в цьому понятті механізму вчинення злочину.

Адже він є окремою категорією, яка багато в чому йде паралельно з наведеним визначенням.

Тому, на наш погляд, криміналістична характеристика хуліганства, вчиненого із застосуванням вогнепальної або холодної зброї чи іншого предмета, спеціально пристосованого або заздалегідь заготовленого для нанесення тілесних ушкоджень, це заснована на статистичних даних система взаємозалежних відомостей про найбільш вагомні ознаки кримінальних правопорушень, які сприяють їх швидкому розкриттю й розслідуванню шляхом побудови слідчих версій і проведення слідчих (розшукових) дій та інших розшукових заходів.

Тобто основне значення досліджуваної наукової категорії полягає у практичному застосуванні окремих її положень. Тому доречно навести позицію В.В. Радаєва, який основними напрямками цього визначив:

- виявлення злочинів, висунення версій про злочинний характер тієї чи іншої події;
- висунення версії про особу злочинця;
- висунення версії про вчинення злочину групою осіб;
- використання відомостей про типові місця приховання та реалізації викраденого для розшуку предметів посягання;
- застосування даних про механізм слідоутворення для правильного визначення кола можливих джерел інформації про злочин, більш цілеспрямованої роботи з їх виявлення, для виявлення матеріальних слідів злочину в ході огляду [199, с. 17-19].

Стосовно наповнення складовими частинами окремої криміналістичної характеристики, то вони у науковців визначаються по-різному. Наприклад, М.В. Салтевський зводить її до чотирьох основних елементів: предмета безпосереднього замаху; способу учинення злочину в його широкому розумінні; типової обстановки «слідової картини» в її широкій інтерпретації; особи злочинця» [209, с. 419].

У свою чергу, А.В. Іщенко розширює цей перелік, визначивши структуру криміналістичної характеристики злочинів зі слідової картини, способу учинення злочину, предмета злочинного посягання, даних щодо особи злочинця та особи потерпілого [98, с. 181].

Ще більш розширив дану категорію І.Ф. Пантелєєв, визначивши серед її елементів такі: типові ситуації окремого виду злочину, найпоширеніші способи їх здійснення, характеристики типових матеріальних слідів злочину, що можуть мати значення речових доказів

у кримінальній справі (провадженні), найбільш ймовірні місця їх виявлення, схованок, способи приховування слідів злочину та інших засобів маскування, характеристику їх професійних злочинних навичок [179, с. 359].

А вже В. Ф. Єрмолович запропонував узагальнену структуру криміналістичної характеристики злочинів, включивши до неї понад 20 елементів, зокрема: зв'язок злочину з адміністративними правопорушеннями, а також порушеннями фінансової, технологічної, трудової та іншої дисципліни; криміналістичну структуру злочину; способи ухилення від кримінальної відповідальності й покарання обвинуваченого за вчинене; діяльність осіб, що об'єктивно сприяла настанню злочинного результату або ухиленню суб'єкта від кримінальної відповідальності тощо [75, с. 238].

Взагалі по-іншому визначила її О.Р. Росинська: характеристика типових способів учинення та приховання злочинів даного виду та інших обставин злочину; відомості про коло осіб, серед яких треба шукати злочинця; характеристика типового потерпілого; опис типових обставин, що сприяли або перешкоджали таким злочинам [204, с. 242].

З огляду на зазначене, необхідно дійти висновку, що серед науковців немає єдиної позиції щодо наповнення системи криміналістичної характеристики злочину. В той же час ми повинні розуміти, що вона буде залежати від декількох факторів: по-перше, конкретного складу кримінально караного діяння; по-друге, розшукової спрямованості кожного елементу; по-третє, можливості завдяки їй дослідженню визначити подальші напрямки розслідування та проводити певні слідчі (розшукові) дії й інші заходи.

У цілому досліджували окремі питання криміналістичного забезпечення розслідування хуліганства, а також характеризували його криміналістичну характеристику різні науковці. Зокрема, деякі аспекти цієї проблематики були розглянуті в дисертаційних роботах таких вчених, як: В.І. Захаревський «Характеристика і методи вирішення слідчих ситуацій у справах про хуліганство» (Москва, 1990), О.І. Овчаренко «Доказування у досудовому провадженні у кримінальних справах про хуліганство» (Москва, 2005), М.С. Бушкевич «Криміналістичне забезпечення розслідування хуліганства, вчиненого групою осіб» (Мінськ, 2008), М.М. Єфімов «Криміналістична характеристика та особливості розслідування хуліганства» (Дніпропетровськ, 2009);

М.А. Очеретяний «Криміналістична характеристика та особливості розслідування хуліганства, вчиненого групою осіб» (Київ, 2016); Н.О. Кононенко «Розслідування хуліганства, вчиненого під час проведення спортивно-масових заходів» (Дніпропетровськ, 2016).

Але вказані дослідження не містять комплексного дослідження особливостей розслідування хуліганства, вчиненого із застосуванням вогнепальної або холодної зброї чи іншого предмета, спеціально пристосованого або заздалегідь заготовленого для нанесення тілесних ушкоджень, з урахуванням чинного КПК та сучасних потреб правоохоронної діяльності. Тобто криміналістична характеристика та особливості розслідування досліджуваного виду хуліганства потребують комплексного дослідження. Вказані обставини у своїй сукупності визначають актуальність теми дисертації, її наукову, теоретичну та практичну значущість.

Тому, оскільки нами досліджується конкретний суспільно небезпечний прояв, вважаємо за потрібне розглянути в хронологічній послідовності погляди науковців щодо структурного наповнення криміналістичної характеристики хуліганства.

Першу структуру криміналістичної характеристики хуліганства зустрічаємо в дослідженні М.В. Салтєвського, який серед її елементів вирізняв такі: безпосередній предмет злочинного посягання, типову «слідову картину», спосіб учинення злочину та особу злочинця [210, с. 16].

Надалі В. І. Захарєвський визначив такі складові: вихідна інформація про злочин, дані про способи його вчинення та приховування, відомості про знаряддя та засоби, що використовували злочинці; дані про обстановку, час, місце вчинення хуліганства; відомості про сліди хуліганських дій, їхні наслідки; характеристика особи злочинця; мотиви й цілі хуліганства; типологія потерпілого та його віктимні риси; характеристика та структура хуліганських груп, особливості злочинних проявів з їх боку [92, с. 13].

Майже паралельно в різних країнах пострадянського простору було досліджено зазначену наукову категорію. Так, як вважає О.І. Овчаренко, її створюють такі елементи: місце, час та спосіб учинення хуліганства; типові слідчі ситуації; типові сліди злочину та ймовірні місця їх знаходження; відомості про особу потерпілого та особу обвинуваченого [170, с. 28].

Зі свого боку, М. І. Бушкевич до її елементів зараховував такі: предмет злочинного посягання, обставини вчинення хуліганства, матеріальні і ідеальні сліди злочину, мотиви хуліганства, способи його вчинення, дані про злочинну групу [30, с. 9].

А вже М.М. Єфімов виокремлює такі складові досліджуваної категорії діянь: способи вчинення хуліганства; предмет злочинної діяльності; обстановку вчинення хуліганських дій; «слідову картину» вчинення хуліганства; особу потерпілого; особу злочинця (хулігана) [84, с. 317].

Крім зазначених, В.М. Мешков до обов'язкових складових цієї наукової категорії відніс спосіб, суб'єкта, ситуації та сліди [158, с. 108].

І останнє дослідження було проведене Н.О. Кононенко, яка в структурі криміналістичної характеристики хуліганства, вчиненого у зв'язку з проведенням спортивно-масових заходів, визначила наявність таких складових: способи вчинення хуліганства; обстановка вчинення хуліганських дій; предмет злочинної діяльності; особа потерпілого; особа злочинця (хулігана) [114, с. 20].

З огляду на зазначені позиції науковців та проведення дослідження матеріалів кримінальних проваджень [Додаток А] необхідно визначити елементи, виділені нами в системі криміналістичної характеристики досліджуваного виду хуліганства.

Зазначені дослідження характеризуються наявністю такого елементу криміналістичної характеристики, як спосіб учинення злочину. Даний елемент знайшов своє відображення й у досліджуваній категорії кримінальних проваджень. Зрозуміло, що він має місце у 100% випадків [Додаток А], Адже його наявність необхідна для доведення об'єктивної сторони суспільно небезпечного діяння.

В структурі криміналістичної характеристики досліджуваного виду хуліганства необхідно виділити і такий елемент, як знаряддя злочину, оскільки, відповідно до ч. 4 ст. 296 КК України, досліджуване суспільно небезпечне діяння характеризується наявністю кваліфікуючої ознаки використанні певних речей для досягнення відповідних цілей. Незважаючи на означені цілі, характерним для досліджуваного виду хуліганства є саме застосування вогнепальної або холодної зброї чи іншого предмета, спеціально пристосованого або заздалегідь заготовленого для нанесення тілесних ушкоджень. Тому особливістю досліджуваної категорії правопорушень є наявність відповідних знарядь вчинення.

Оскільки хуліганство досліджуваного виду, як і будь-яке інше кримінальне правопорушення, вчинюється за певних обставин (час, місце, умови), то наступним елементом його криміналістичної характеристики необхідно визначити обстановку його вчинення.

Застосування вогнепальної або холодної зброї чи іншого предмета, спеціально пристосованого або заздалегідь заготовленого для нанесення тілесних ушкоджень, в усіх випадках залишає певну матеріальну чи ідеальну інформацію. В усіх ситуаціях дані відомості повинні виявлятися, вилучатися і досліджуватися. Тому наявність слідової картини в структурі досліджуваної категорії не викликає сумніву. Крім того, вчинення цього хуліганства в 100% випадків [Додаток А] характеризується значною кількістю слідів, що залишаються на місці події.

Щодо наступного елементу доречно навести позицію В.М. Мешкова, який зазначає, що стосовно суб'єкта злочину збирається інформація, яка його характеризує: за місцем роботи, навчання, місцем проживання; перевіряються версії щодо його зловживання наркотиками чи алкоголем; наявність судимості; причетність до агресивних релігійних сект [158, с. 111]. Тобто в будь-якому випадку елементом цієї структури буде особа злочинця. Її дослідження дозволяє висувати належні версії, готуватися до проведення слідчих (розшукових) дій, НСРД та інших заходів.

Для попередження досліджуваного кримінального правопорушення доречно досліджувати особу потерпілого. Адже хуліганству загалом притаманна велика віктимність. Це пояснюється тим, що в багатьох випадках ознаки потерпілого, його поведінка чи окремі дії можуть викликати негативну реакцію зі сторони хулігана.

На основі вивчення й аналізу криміналістичної літератури, кримінальних проваджень [Додаток А], а також опитування працівників правоохоронних органів [Додаток Б] серед елементів структури криміналістичної характеристики досліджуваної категорії правопорушень виокремлено такі:

- спосіб учинення злочину;
- знаряддя й засоби злочину;
- обстановка його вчинення;
- «слідова картина»;
- особа потерпілого;
- особа злочинця.

Виділення саме цих складових пояснюється неодмінною розшуковою їх направленістю: виявлення характерних елементів визначає конкретні перспективи окремих слідчих версій при розслідуванні, а ще дозволяє більш ефективно проводити різноманітні слідчі (розшукові) дії.

У теоретичному аспекті малодослідженими залишилися питання сучасної криміналістичної характеристики хуліганства означеного виду. Так, на думку 71% [Додаток Б] опитаних респондентів, одним з найбільш перспективних напрямків удосконалення цієї діяльності є питання визначення кореляційних зв'язків між окремими її елементами.

1.2. Способи та знаряддя учинення злочину

Центральним елементом будь-якої криміналістичної характеристики є спосіб вчинення злочину. Це досить просто пояснюється. Адже безпосередні дії чи бездіяльність з вчинення суспільно небезпечного діяння є обов'язковими складовими будь-якого складу злочину. Їх доведення є обов'язковим для доказування вини особи, що вчинила кримінально каране діяння. Тому зрозуміло, що дослідженню зазначеного елемента приділяється увага в працях багатьох вчених-криміналістів. Вчинення хуліганства із застосуванням вогнепальної або холодної зброї чи іншого предмета, спеціально пристосованого або заздалегідь заготовленого для нанесення тілесних ушкоджень, вже в своїй назві говорить про необхідність дослідження цього елемента кримінального правопорушення.

Говорячи про зміст досліджуваної наукової категорії, звернемось до досліджень криміналістів. Так, В.А. Овечкін її формулює як сукупність способів з його підготовки, вчинення і приховування, зумовлених чинниками зовнішнього середовища і властивостями особи [168, с. 9].

Дещо раніше Н.Ф. Кузнецова спосіб учинення злочину визначає як систему дій під час підготовки, вчинення та приховування злочину, детермінованих умовами зовнішнього середовища та психофізичними властивостями особи, що можуть бути пов'язані з вибором використання відповідних знарядь або засобів та умов, місця і часу [141, с. 50].

а) узгоджена діяльність у складі слідчо-оперативної групи – 92%; б) спільне планування початкового етапу розслідування – 31%; в) взаємний обмін інформацією між слідчим і працівниками оперативних підрозділів – 81%; г) спільне використання криміналістичних й оперативно-технічних засобів – 26%. Серед процесуальних форм виділено найбільш характерні види.

7. Конкретизовано організаційно-тактичні особливості проведення огляду. Виокремлено вузли, де можуть бути зосереджені сліди злочину, а саме: 1) місця, де застосовувалися знаряддя злочину; 2) місця, де перебували особи, щодо яких застосовувались певні знаряддя; 3) місця, де знаходяться сліди застосування визначених знарядь; 4) безпосередньо особа злочинця і потерпілий.

Окреслено типові тактичні помилки, яких припускаються слідчі при огляді, зокрема: а) несвоєчасне проведення даної процесуальної дії – 69%; б) ігнорування записів з камер спостереження – 34%; в) поверхнєве проведення огляду – 58%; г) відсутність технічних засобів фіксації місця події – 21%; д) невикористання оперативно-розшукової інформації – 17%.

8. Конкретизовано тактичні особливості допиту підозрюваних. Виявлено, що переважна їх більшість проводиться у конфліктних ситуаціях. До основних конфліктних ситуацій допиту віднесено такі: 1) відсутність психологічного контакту із допитуваним – 82%; 2) відмова від давання показань – 79%; 3) давання неправдивих показань – 65%; 4) постійна зміна показань – 13%.

Визначено основні тактичні прийоми допиту, а саме: а) встановлення психологічного контакту – 100%; б) постановка запитань – 100%; в) застосування відеозапису – 36%; г) створення й зняття напруги – 21%; д) пред'явлення доказів – 28%.

9. Наведено основні форми використання спеціальних знань у справах про хуліганство, зокрема: 1) застосування уповноваженою особою спеціальних знань особисто при проведенні окремих процесуальних дій (огляд, допит, обшук) – 12%; 2) залучення фахівця для використання ним спеціальних знань під час огляду місця події, допиту, а також інших дій та заходів – 86%; 3) проведення необхідних експертних досліджень – 79%.

Визначено перелік судових експертиз, які здебільшого призначаються у справах про хуліганство за ч. 4 ст. 296 КК України, зокрема: судово-медична – 73%, судово-біологічна – 49%, дактилоскопічна – 28%, судово-хімічна – 19%, судово-психіатрична – 18%, трасологічна – 9%.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

1. Альшевский Т.В. Особенности производства по делам о хулиганстве учебно-методическое пособие / за ред. В.П. Кашепова. Москва, 1970. 42 с.
2. Антонюк Е.В. Особенности проведения отдельных следственных (розыскных) действий при расследовании хулиганства, предусмотренного ч. 4 ст. 296 УК Украины // Международный научно-практический журнал «Право и Закон». 2016. № 3. С. 53-58.
3. Антонюк О.В. Криміналістична характеристика типових слідчих ситуацій при розслідуванні хуліганства // Принципи та стандарти змагального кримінального процесу на досудовому провадженні матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 7 груд. 2016 р.) / ред. кол. О.Ф. Кобзар, В.В. Рогальська, А. Г. Гаркуша. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. С. 28-31.
4. Антонюк О.В. Окремі аспекти взаємодії слідчих та оперативних підрозділів при розслідуванні хуліганства, вчиненого із застосуванням вогнепальної або холодної зброї чи іншого предмета, спеціально пристосованого або заздалегідь заготовленого для нанесення тілесних ушкоджень // Науковий вісник публічного та приватного права. 2016. № 6. С. 12-19.
5. Антонюк О.В. Організація і тактика проведення слідчих (розшукових) дій для вилучення інформації з особистісних джерел при розслідуванні хуліганства, передбаченого ч. 4 ст. 296 КК України // Науковий вісник публічного та приватного права. 2016. № 2. С. 14-20.
6. Антонюк О.В. Особливості організації і тактики слідчого огляду // Юридична наука: сучасний стан, перспективи, інновації: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (Кривий Ріг, 7 груд. 2016 р.) / редкол.: Красношук А.В. (гол. ред.) та ін. Кривий Ріг: КФ ДДУВС, 2016. С. 422-425.
7. Антонюк О.В. Особливості проведення огляду місця події при розслідуванні хуліганства, вчиненого з використанням вогнепальної або холодної зброї // Використання спеціальних знань у досудовому розслідуванні матеріали наук.-практ. семінару (Дніпропетровськ, 13 травня 2016 р.). Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2016. С. 154-156.

8. Антонюк О.В. Особливості проведення слідчих (розшукових) дій для вилучення інформації з матеріальних відображень при розслідуванні хуліганства, вчиненого з використанням вогнепальної або холодної зброї // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ : збірник наукових праць. 2016. № 4. С. 226-232.

9. Антонюк О.В. Слідова картина хуліганства, вчиненого з використанням вогнепальної або холодної зброї // Актуальні проблеми розслідування злочинів в сучасних умовах : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з нагоди святкування 10-річчя факультету підготовки фахівців для підрозділів слідства (Дніпропетровськ, 24 верес. 2015 р.). Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2015. С. 48-50.

10. Антонюк О.В. Способи вчинення хуліганства з використанням вогнепальної або холодної зброї чи предметів, спеціально пристосованих для нанесення тілесних ушкоджень // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ : збірник наукових праць. 2016. № 3. С. 217-223.

11. Антонюк О.В. Типові слідчі ситуації при розслідуванні хуліганства, передбаченого ч. 4 ст. 296 КК України // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2015. № 2. С. 33-38.

12. Антонян Ю.М. Изучение личности преступника : учебное пособие. М. : Изд. ВНИИ МВД СССР, 1982. 80 с.

13. Астахова О. О. Значення обстановки вчинення злочину як ознаки об'єктивної сторони злочину // Юридична наука. № 7. 2015. С. 91-98.

14. Ахмедшин Р. Я. Понятие и сущность психолого-криминалистической характеристики личности преступника // Личность преступника и преступная мотивация : сб. статей. Томск: Изд-во НТЛ, 1999. С. 55-59.

15. Бажанов М.І. Кримінальне право України. Особлива частина підручник. К. : Юрінком Інтер, 2005. URL : <http://www.ebk.net.ua/Book/KPravo/06-09/1085.htm>.

16. Баканова Л.П. Понятие и сущность осмотра места происшествия и получаемой информации // Вопросы криминалистической тактики сб. науч. трудов ТВШ. Ташкент, 1978. С. 31-37.

17. Басалаєв А.Н. Криминалистическая характеристика преступлений методика расследования преступлений (общие положения) / А.Н. Басалаєв, В.А. Гуняев. М., 1976. 118 с.

18. Белкин Р.С. Криминалистика учебник для вузов. М.: Изд. гр. НОРМА-ИНФРА, 1999. 693 с.

19. Белкин Р.С. Криминалистика учебный словарь-справочник. М.: Юристъ, 1999. 268 с.
20. Белкин Р.С. Криминалистическая энциклопедия. М., 1997. 688 с.
21. Белкин Р.С. Криминалистическая энциклопедия / 2-е изд. доп. М. Мегатрон XXI, 2000. 734 с.
22. Белкин Р.С. Криминалистическая энциклопедия. М., 2000. 333 с.
23. Бергер В.Є. Балістика судова. Юрид. енциклопедія: в 6 т. К., 1998. Т. 1: А-Г. 412 с.
24. Берекашвили Л. Ш. Расследование хулиганства : учебное пособие / под ред. В.Е. Жарского. Москва, 1968. 42 с.
25. Біленчук П.Д. Криміналістика підручник / П.Д. Біленчук, В.К. Лисиченко, Н.І. Клименко; за ред. П. Д. Біленчука. 2-ге вид., випр. і доп. К.: Атіка, 2001. 544 с.
26. Бишевец О.В. Використання спеціальних знань у доказуванні в кримінальних провадженнях // Вісник кримінального судочинства. 2015. № 2. С. 187-193.
27. Бойко Ю.Л. Особенности методики расследования корыстно-насильственных преступлений, совершаемых сотрудниками органов внутренних дел дисс. канд. юрид. наук 12.00.09. Барнаул, 2007. 275 с.
28. Бояров В.І. Деякі питання організації і тактики огляду місця події під час розслідування масових заворушень / В.І. Бояров, Н.В. Глінська-Тарасова // Часопис Академії адвокатури України. 2014. № 1 (22). С. 6-12.
29. Бушкевич Н.С. Классификация способов совершения хулиганства группой лиц // Вестник Академии МВД республики Беларусь. Минск. 2008. № 1(15). С. 121-125.
30. Бушкевич Н.С. Криминалистическое обеспечение расследования хулиганства, совершенного группой лиц автореф. дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Криминальный процесс, криминалистика». Минск, 2008. 24 с.
31. Бутырин А.Ю. Теория и практика судебной строительно-технической экспертизы. М.: ОАО Изд. Дом «Городец»; СПС «Консультант Плюс», 2008.
32. Валеев М.Х. Криминалистическая характеристика и особенности первоначального этапа расследования вымогательств дисс. канд. юрид. наук. Уфа, 1997. 225 с.

33. Василяди А.Г. Обстановка совершения преступления и ее уголовно-правовое значение : автореф. дисс. канд. юрид. наук / 12.00.08 «Уголовное право и криминология. Исправительно-трудовое право». М.: Московская высшая школа милиции МВД СССР, 1988. 24 с.

34. Васильев А.Н. Проблемы методики расследования отдельных видов преступлений. М.: Изд-во Моск. ун-та, 1978. 72 с.

35. Васильев А.Н. Тактика отдельных следственных действий. М.: Юридическая литература, 1981. 112 с.

36. Васильев В.Л., Смирнов В.П., Мамайчук И.И. Использование психолога в качестве консультанта, специалиста и эксперта на предварительном следствии // Юридическая психология: хрестоматия. 26 авг. 2005 г. URL: <http://yurpsy.fatal.ru/help/xrest/text/spe/05.htm>.

37. Ведерников Н.Т. Место и роль личности обвиняемого в предмете доказывания по уголовному праву // Государство и право. 2003. № 6. С. 45-49.

38. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь Перун, 2003. 1140 с.

39. Виленский Ю. А. Некоторые вопросы расследования хулиганства // Ученые записки. Издательство Саратовского университета. 1964. Выпуск XI. С. 116-124.

40. Власов В. П. Расследование хулиганства // Вопросы борьбы с преступностью. Выпуск 5. Москва, 1967. С. 116-131.

41. Волженкин Б. В. Расследование дел о хулиганстве / Б. В. Волженкин, С. К. Питерцев, В. В. Шиманский. Л., 1980. 36 с.

42. Волобуєв А.Ф. Загальні положення криміналістичної методики : лекція. Х.: Ун-т внутр. справ, 1996. 36 с.

43. Волобуєва О.О. Взаємодія слідчого з фахівцями під час збору інформації про особу, що скоїла злочин дис. канд. юрид. наук спец. 12.00.09 «Кримінальний процес і криміналістика; судова експертиза» / Волобуєва Олена Олексіївна. Донецьк, 2006. 241 с.

44. Воробьева Е.А. Профессионально-психологические особенности контактности следователей в условиях допроса дис. канд. психол. наук : спец. 19.00.03 / Елена Анатольевна Воробьева. М., 2003. 266 с.

45. Гаврилин Ю.В. Криминалистическая тактика и методика расследования отдельных видов преступлений в определениях и схемах учеб. пособие. М.: Книжный мир, 2004. 332 с.

46. Гавріляк О.Ю. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування вимагань // Часопис Академії адвокатури України. 2013. № 3. С. 1-5.

47. Галаган В.И. Использование следователем информации на первоначальном этапе расследования : автореф. дис. канд. юрид. наук 12.00.09. К., 1992. 20 с.

48. Герасимов И.Ф. Криминалистическая классификация и особенности расследования преступлений в зависимости от места совершения преступных действий // Особенности расследования отдельных видов и групп преступлений. Свердловск, 1980. С. 3-11.

49. Герасимов И.Ф. Некоторые проблемы раскрытия преступлений. Свердловск: Средне-Уральское кн. изд-во, 1976. 184 с.

50. Глазырин Ф.В. Психология отдельных следственных действий. Волгоград, 1983. 136 с.

51. Головкін С.В. Особливості слідчої картини при вчиненні шахрайств. URL: <http://corp-iguvd.lg.ua/d120604.html>.

52. Головка М.Б. Обшук (юридико-психологічні аспекти організації та проведення) навчально-метод. посібник / М.Б. Головка, І.П. Осипенко. Чернігів Чернігівський національний технологічний ун-т, 2015. 126 с.

53. Голунский С.А. Криминалистика. Методика расследования отдельных видов преступлений учебник для юристов. М.: Юрид. Изд-во НКЮ СССР, 1939. 248 с.

54. Гончаренко В.Г. Експертизи у судочинстві України наук.-практ. посіб. / за заг. ред. В.Г. Гончаренка, І.В. Гори. К.: Юрінком Інтер, 2005. 504 с.

55. Гончаренко В. Понятие криминалистической характеристики преступлений / В.И. Гончаренко, Г.А. Кушнир, В.Л. Подпалый // Криминалистика и судебная экспертиза. К.: Вища школа, 1986. Вып. 33.

56. Грамович Г.И. Криминалистика / под ред. Н.И. Порубова. Мн.: Выш. шк., 2007. 482 с.

57. Грамович Г.И. Осмотр места происшествия. М., 1960. 46 с.

58. Гросс Г. Руководство к расследованию преступлений. М.: Изд-во НКВД РСФСР, 1930. 144 с.

59. Гумін О.М. Особливості огляду місця події під час розслідування умисного введення в обіг на ринку України небезпечної продукції / О.М. Гумін, Є.В. Пряхін // Наше право. 2014. № 8. С. 100-105.

60. Гурковский В.І. Організаційно-правові питання взаємодії органів державної влади у сфері національної інформаційної безпеки : дис. канд. наук з держ. управління спец. 25.00.02 «Механізми державного управління» / Гурковский Володимир Ігорович. К., 2004. 205 с.

61. Густов Г.А. Понятие и виды криминалистической характеристики преступлений // Криминалистическая характеристика преступлений. М., 1984. 44 с.

62. Дамулин И.В. Неврологические расстройства при алкоголизме / И.В. Дамулин, Т.Е. Шмидт // Неврол. журн. 2004. Т. 9. № 2. С. 4-10.

63. Даньшин И.Н. К вопросу о личности преступника // Проблемы соц. законности. Харьков, 1980. Вып. 6. С. 117-126.

64. Даньшин М.В. Класифікація способів приховування злочинів у криміналістиці автореф. дис. канд. юрид. наук. Спец: 12.00.09 кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза. Х., 2000. 20 с.

65. Додонов В.Н. Сравнительное уголовное право. Общая часть монография / под общ. и науч. ред. д.ю.н., профессора, заслуженного деятеля науки РФ С.П. Щербы. М., 2009. 448 с.

66. Доспулов Г.Г. Психология допроса на предварительном следствии / Г.Г. Доспулов. М. : Юрид. лит., 1976. С. 72-74.

67. Драпкин Л.Я. Предмет доказывания и криминалистические характеристики преступлений / Л.Я. Драпкин // Межвуз. сб. науч. тр. Свердловск, 1978. Вып. 69. С. 17.

68. Драпкин Л.Я. Проблемы расследования преступлений, совершаемых организованными сообществами // Криминалистика учебник / под ред. И.Ф. Герасимова, Л.Я. Драпкина. М.: Высшая школа, 1994. 540 с.

69. Драпкин Л.Я. Ситуационный подход в криминалистике и проблема периодизации процесса расследования преступлений // Проблемы оптимизации первоначального этапа расследования преступлений: межвузовский сборник науч. тр. / Мин-во высш. и средн. спец. образ. РСФСР; Свердловск. юрид. ин-т им. Р.А. Руденко. Свердловск, 1988. 144 с.

70. Дубинский А.Я. Взаимодействие следователя с органом дознания. К. КВШ МВД СССР, 1970. 134 с.

71. Дунаєвська Л.Г. Особливості початкового етапу розслідування злочинів, скоєних при наданні медичної допомоги: автореф. дис.

канд. юрид. наук: спец.: 12.00.09 кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза. К., 2006. 18 с.

72. Ейсман А.А. Висновок експерта. Структура та наукове обґрунтування. М.: Юридична література, 1967. 152 с.

73. Експертизи у судовій практиці / за заг. ред. В. Г. Гончаренка. К., 2005.

74. Еникеев М.И. Юридическая психология : учебник. М.: НОРМА-ИНФРА-М, 1999. 611 с.

75. Ермолович В.Ф. Криминалистическая характеристика преступлений. Мн., 2001. С. 238-240.

76. Єфімов М.М. Криміналістична характеристика та особливості розслідування хуліганства: дис. канд. юрид. наук. Дніпропетровськ. 2015. 242 с.

77. Єфімов М.М. Методика розслідування хуліганства : монограф. / Микола Миколайович Єфімов. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2015. 216 с.

78. Єфімов М.М. Обстановка вчинення хуліганства як елемент криміналістичної характеристики // Наук. вісн. Дніпроп. держ. ун-ту внутр. справ. 2013. № 1. С. 571-577.

79. Єфімов Н.Н. Организационно-тактические особенности допроса потерпевших при расследовании хулиганства // Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов. Курск, 2014. № 2. С. 57-59.

80. Єфімов М.М. Організація і тактика розслідування хуліганства навчально-практичний посібник. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2013. 158 с.

81. Єфімов М.М. Організація і тактика проведення огляду місця події при розслідуванні хуліганства // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2016. Вип. 1. С. 76-79.

82. Єфімов М.М. Особа потерпілого як елемент криміналістичної характеристики хуліганства // Наук. вісн. Дніпроп. держ. ун-ту внутр. справ. 2015. № 3. С. 515-521.

83. Єфімов М.М. Особливості проведення слідчих дій на початковому етапі розслідування хуліганства // Наук. вісн. Дніпроп. держ. ун-ту внутр. справ. 2012. Спец. вип. (№ 1). С. 295-303.

84. Єфімов М.М. Структура криміналістичної характеристики хуліганства // Криміналістика у протидії злочинності : тези доп. наук.-практ. конф. (Київ, 16 жовт. 2009 р.). К.: Хай-Тек Прес, 2009. С. 315-317.

85. Жванков В.А. Человек как носитель криминалистически значимой информации. Москва : УМЦ при ГУК МВД РФ, 1993. 149 с.

86. Журавель В.А. Допрос потерпевшего и использование его показаний для построения методики расследования отдельных видов преступлений дис. канд. юрид. наук 12.00.09 / Харьк. юрид. ин-т. Харьков, 1983. 228 с.

87. Журавель В.А. Допрос потерпевшего при виктимном поведении // Криминалистика и судебная экспертиза. Вып. 26. К.: Вища шк., 1983. С. 46-51.

88. Журавель В.А. Ситуаційний підхід до формування окремих криміналістичних методик розслідування злочинів // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. Х. Право, 2008. Вип. 8. С. 102-108.

89. Журавель В.А. Ситуационность тактических приемов при допросе потерпевшего // Криминалистика и судебная экспертиза сборник. Киев: Вища шк., 1985. Вып. 30. С. 18-24.

90. Жордания И.Ш. Психолого-правовая структура способа совершения преступления. Тбилиси: Изд-во «Сабчота Сакартвело», 1977. 233 с.

91. Зав'ялов С.М. Спосіб вчинення злочину: сучасні проблеми вивчення та використання у боротьбі зі злочинністю: автореф. дис. канд. юрид. наук. Спец.: 12.00.09 кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза. К., 2008. 18 с.

92. Захаревский В.И. Характеристика и методы разрешения следственных ситуаций по делам о хулиганстве автореф. дис. канд. юрид. наук. (12.00.09). М.: Изд-во Академии МВД СССР, 1990. 27 с.

93. Зельдов С. И. О понятии судимости // Правоведение. 1972. № 1. С. 66.

94. Зуев Е.И. Совершенствование использования специальных познаний следственными аппаратами органов внутренних дел // Повышение эффективности использования криминалистических методов и средств расследования преступлений: труды Академии МВД СССР. М., 1985. С. 65-78.

95. Зуйков Г.Г. К вопросу о понятии причин преступления и условий, способствующих его совершению // Вопросы предупреждения преступности. Вып. 2. М.: Юрид. лит., 1965. С. 3-18.

96. Іванов Ю.Ф. Кримінологія навч. посіб. / Ю.Ф. Іванов, О.М. Джужа. Київ: Вид. Паливода А. В., 2006. 264 с.

97. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень: наказ МВС України від 14.08.2012 № 700. URL: <http://document.ua/pro-organizaciyu-vzaimodiyi-organivdosudovogo-rozsliduvannj-doc119907.html>.

98. Іщенко А.В. Фундаментальні та прикладні криміналістичні категорії // Актуальні проблеми розкриття та розслідування злочинів у сучасних умовах: міжнародна науково-практ. конф., 5 листопада 2010 р., м. Запоріжжя: матеріали у 3-х ч. Запоріжжя. 2010. Ч. 1. С. 180-182.

99. Караханов А.Н. Уголовная ответственность за незаконные действия с холодным оружием // Российский следователь. 2002. № 10. С. 28-30.

100. Кармазін Ю.М., Литвишко О.Г. Розгляд судами кримінальних справ про хуліганство / Офіційний веб-сайт Верховного суду України. URL: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/B0DCABFE5CB7F216C2257B7C0042F42D](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/B0DCABFE5CB7F216C2257B7C0042F42D).

101. Карнеева Л.М. Тактические основы организации и производства допроса в стадии расследования. Волгоград: ВСШ МВД СССР, 1976. 144 с.

102. Кобилянський О.Л. Проблемні питання експертизи холодної зброї // Криміналістичний вісник. 2014. № 2 (22). С. 65-73.

103. Колесниченко А.Н. Общие положения методики расследования отдельных видов преступлений текст лекции. Харьков: Харьк. юрид. ин-т, 1976. 34 с.

104. Колдин В.Я. Вещественные доказательства: информационные технологии процессуального доказывания. М.: Издательство НОРМА, 2002. 768 с.

105. Колмаков В. П. Значение для расследования точного установления способов совершения и сокрытия преступлений против жизни // Труды Харьк. госуд. мед. ин-та. 1956. № 5. С. 193-201.

106. Колмаков В.П. Следственный осмотр. М.: Юрид. лит., 1969. 196 с.

107. Комарков В.С. Тактика допроса. Х., 1975. 68 с.

108. Коновалова В.Е. Версия: концепция и функции в судопроизводстве. Х.: Консум, 2000. 234 с.

109. Коновалова В.Е. Теоретические проблемы криминалистической характеристики // Криминалистическая характеристика престу-

плений: сб. науч. трудов. М.: Всесоюзн. инстит. по изучению причин и разраб. мер по предупр. преступности, 1984. С. 15-18.

110. Коновалова В.Е. Основы юридической психологии: учебник / В.Е. Коновалова, Шепитько В.Ю. Х.: Одиссей, 2005. 352 с.

111. Коновалова В.Е. Психология в расследовании преступлений. К.: Вища шк., 1978. 144 с.

112. Коновалова В.Е. Тактика допроса свидетелей и обвиняемых. Х.: Изд-во ХГУ, 1956. 129 с.

113. Коновалова В.Е. Убийство: искусство расследования монография / В. Е. Коновалова. Харьков: Факт, 2001. 156 с.

114. Кононенко Н.О. Розслідування хуліганства, вчиненого під час проведення спортивно-масових заходів: дис. канд. юрид. наук. Дніпропетровськ, 2016. 214 с.

115. Корноухов В.Е. О структуре методик по расследованию преступлений // Вестник криминалистики. 2004. Вып. 2. С. 21-28.

116. Костенко М.В. Криміналістична характеристика вбивств на замовлення автореф. дис. канд. юрид. наук спец. 12.00.09 «Кримінальний процес і криміналістика ; судова експертиза». Х., 2003. 20 с.

117. Костицкий М.В. Використання спеціальних психологічних знань у радянському кримінальному процесі. К.: НМК ВО, 1990. 58 с.

118. Кофанов А.В. Криміналістика: питання і відповіді: навч. посіб. / А. В. Кофанов, О. Л. Кобилянський, Я.В. Кузьмічов. К.: Центр учбової літератури, 2011. 280 с.

119. Коченов М.М. Судебно-психологическая экспертиза. М., 1977. 57 с.

120. Кочнєва А.О. Криміналістична методика розслідування злочинів: сучасний стан і проблеми розвитку // Юридичний вісник. 2016. № 1 (38). С. 157-162.

121. Крикунов А. О. Расследование хулиганства. Киев: НИ и РИО Киевской высшей школы МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского, 1978. 44 с.

122. Криминалистика. Методика расследования отдельных видов преступлений учебник / С.А. Голунский, Б. М. Шавер под ред. А.Я. Вышинского. М.: Юрид. изд-во НКЮ СССР, 1939. 372 с.

123. Криміналістика: підручник / В.Д. Берназ, В. В. Бірюков, А.Ф. Волобуєв; за заг. ред. А.Ф. Волобуєва; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х.: ХНУВС, 2001. 666 с.

124. Криміналістика: підруч. для студентів юрид. спец. вищих закладів освіти / В.М. Глібко, А. Л. Дудніков, В.А. Журавель та ін. ; за ред. В. Ю. Шепітька. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2001. 684 с.

125. Криміналістика: підручник / П.Д. Біленчук, О.П. Дубовий, М.В. Салтевський, П. Ю. Тимошенко. К. Атіка, 1998. 143 с.

126. Криминалистика: учебник / отв. ред. проф. Н. П. Яблоков. М. БЕК, 1995. 708 с.

127. Криминалистика: учебник / отв. ред. Н.П. Яблоков. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Юристъ, 2001. 718 с.

128. Криминалистика: учебник / отв. ред. Н.П. Яблоков. 3-е изд., перераб. и доп. М. Юристъ, 2005. 781 с.

129. Криминалистика: учебник / под ред. И.Ф. Герасимова, Л.Я. Драпкина. 2-е изд., перераб и доп. М. : Высш. шк., 2002. 672 с.

130. Криминалистика: учебник / под ред. Н.П. Яблокова и В.Я. Колдина. М.: МГУ, 1990. 463 с.

131. Криминалистика: учебник / под ред. Р.С. Белкина, И.М. Лузгин. М.: ЮРИСТЪ, 1980. 218 с.

132. Криминалистика: учебник / под ред. Р.С. Белкина. М.: Юрид. лит., 1976. 411 с.

133. Криминалистика: учебник / под ред. Р. С. Белкина. М.: НОРМА, 2002. 546 с.

134. Криминалистика: учебное пособие / под ред. Н.И. Порубова. Мн.: Выш. шк., 1997. 344 с.

135. Кримінальне процесуальне право України: навчальний посібник / за ред. В.Г. Гончаренка, В.А. Колесника. К. : Юстініан, 2014. 573 с.

136. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25-26. С. 131.

137. Кримінальний процесуальний кодекс України. К. Закон і бізнес, 2016. 320 с.

138. Кримінологічна віктимологія: навчальний посібник / за заг. ред. проф. О.М. Джужі. К.: Атіка, 2006. 352 с.

139. Кудрявцев В.Н. Объективная сторона преступления. М.: Госюриздат, 1960. 244 с.

140. Кудрявцев В.Н. Способ совершения преступления и его уголовно-правовое значение // Сов. государство и право. 1957. № 8. С. 60-69.

141. Кузнецова Н.Ф. Ответственность за приготовление и покушение. М., 1958.

142. Куликов В.И. Обстановка совершения хищения государственного и общественного имущества как объект специального криминалистического исследования // Методика и психология расследования хищений государственного и общественного имущества: сб. науч. тр. Свердловск, 1986. С. 91-96.

143. Куранова Э.Д. Об основных положениях методики расследования отдельных видов преступлений // Вопр. криминалистики. М., 1962. Вып. 6-7. С. 163-168.

144. Лавров В.П. Криминалистическое обеспечение расследования как задача криминалистической тактики и методики расследования отдельных видов преступлений: лекция. М., 2004. 37 с.

145. Ларин А.М. Расследование по уголовному делу. Планирование, организация. М.: Юрид. лит., 1970. 126 с.

146. Лившиц Е.М. Тактика следственных действий / Е.М. Лившиц, Р.С. Белкин. М., 1997. 237 с.

147. Лисенко В.В. Криміналістичне забезпечення діяльності податкової міліції (теорія та практика): монографія. К. Логос, 2004. 324 с.

148. Лысенко В.В. Расследование уклонений от уплаты налогов, совершенных должностными лицами предприятий, организаций, учреждений. Х. : Фирма «Консум», 1997. 192 с.

149. Личность преступника / отв. ред. В Н. Кудрявцев. М.: Юрид. лит., 1971. 356 с.

150. Личность преступника (уголовно-правовое и криминологическое исследование) / за ред. проф. Б.С. Волкова. Казань, 1972. 188 с.

151. Лук'янчиков Б.Є. Сліди злочину джерело інформації про його подію / Б.Є. Лук'янчиков, Є.Д. Лук'янчиков // Сучасні проблеми інформатизації органів внутрішніх справ України: матер. міжвуз. наук.-практ. конф. (Київ, 15 березня 2001 р.). К., 2002. С. 64-73.

152. Лук'янчиков Є.Д. Методологічні засади інформаційного забезпечення розслідування злочинів: монографія. К.: Нац. акад. внутр. справ України, 2005. 360 с.

153. Лук'янчиков Є.Д. Слідчий огляд: поняття та види / Є.Д. Лук'янчиков, Б.Є. Лук'янчиков // Юридичний часопис НАВС. 2013. № 1. С. 264-269.

154. Лушечкина М А. О направлениях, задачах и понятиях криминалистического изучения личности / М.А. Лушечкина // Вестн. Моск. ун-та: Сер. 11. Право. 1999. № 3. С. 42-45.

155. Малышкин П.В. Способ сокрытия преступления и его место в структуре способа совершения преступления // Следователь. 2009. № 1. С. 19-24.

156. Матусовский Г.А. Экономические преступления: криминалистический анализ. Харьков: Консум, 1999. 480 с.

157. Методика збору первинних матеріалів за фактами порушень громадського порядку, що можуть бути кваліфіковані як хуліганство: методичні рекомендації / Єфімов М.М., Макаренко Є.І., Статива І.І., Терещенко А.І., Чуріков Д.С. Дніпропетровськ: Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2010. 72 с.

158. Мешков В.М. Методика расследования преступлений: курс лекцій. М.: Юрлитинформ, 2013. 304 с.

159. Мінка П.Я. Тактика розслідування злочинів, учинених організованими групами та злочинними організаціями навч. посібник / П.Я. Мінка, К.О. Чаплинський. Д. Дніпроп. гуманітарн. ун-тет, 2007. 176 с.

160. Мінчено С.І. Визначення допустимих меж обмеження прав і свобод людини в оперативно-розшуковій діяльності // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ: збірник наукових праць. 2013. № 3. С. 156-163.

161. Мінченко С.І. Запобігання невиконанню судових рішень у контексті реформування кримінальної юстиції України // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: збірник наукових праць. 2015. № 2. С. 9-14.

162. Мороз І. Участь патрульних поліції в огляді місця події // Підприємство, господарство і право. 2017. № 2. С. 274-277.

163. Надгорный Г.М. Гносеологические аспекты понятия «специальные знания» // Криминалистика и судебная экспертиза: республ. межведомственный научно-методический сборник. К.: Вища школа. Издательство при Киевском университете, 1980. Вып. 21. С. 37-42.

164. Насимов Г.А. Причины и меры предупреждения убийств: дис. канд. юрид. наук 12.00.08 / Насимов Геннадий Асафович. М., 2004. 279 с.

165. Николайчик Н.И. Методика расследования хулиганства: лекция. Мн.: МВШ МВД СССР, 1985. 28 с.

166. Никифорчук Д.Й. Проблемні питання взаємодії в розкритті злочинів // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика): науково-практичний журнал. К., 2002. № 5. С. 151-154.

167. Образцов В.А. О криминалистической классификации преступлений // *Вопр. борьбы с преступностью*. М., 1980. Вып. 33. С. 92-95.

168. Овечкин В.А. Расследование преступлений, скрытых инсценировками: учеб. пособие. Х.: Юрид. ин-т, 1979. 86 с.

169. Овчаренко Е.И. Доказывание в досудебном производстве по уголовным делам о хулиганстве дис. канд. юрид. наук 12.00.09 «Уголовный процесс; криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность» / Елена Ивановна Овчаренко. М.: РГБ, 2005. 215 с.

170. Овчаренко Е.И. Доказывание по уголовным делам о хулиганстве (досудебное производство) науч.-практич. пособие / под ред. докт. юрид. наук, проф. А.В. Гриненко. М.: Изд-во «Юрлитинформ», 2006. 128 с.

171. Овчаренко Е.И. Производство следственных действий по уголовным делам о хулиганстве // *Росс. следователь*. 2004. № 5. С. 9-12.

172. Огляд місця події: виявлення та вилучення об'єктів біологічного походження: методичні рекомендації / Мін-во внутрішніх справ України, Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр; авт.-упоряд.: С.І. Перлін, С.О. Шевцов, Н.М. Косміна, В.В. Іонова. Х.: ФОП Чальцев О. В., 2009. 100 с.

173. Огляд місця події при розслідуванні окремих видів злочинів: наук.-практ. посібник / за ред. Н.І. Клименко. К.: Юрінком Інтер, 2005. 216 с.

174. Олійник О. Допит свідка і потерпілого // *Віче: громадсько-політичне і теоретичне видання*. 2009. № 21. С. 30-33.

175. Осмотр места происшествия: практ. пособие / под ред. А.И. Дворкина. М.: Юристъ, 2000. 336 с.

176. Очеретяний М.А. Особливості використання спеціальних знань при розслідуванні хуліганства, вчиненого групою осіб // *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: збірник наукових праць*. 2015. № 4. С. 329-334.

177. Очеретяний М.А. Організаційно-тактичні аспекти проведення початкових слідчих (розшукових) дій при розслідуванні хуліганства, вчиненого групою осіб // *Право і суспільство*. 2015. № 6 (ч. 2). С. 222-226.

178. Панкин Ю. Наркомания и алкоголизм: проблемы и новые возможности лечения. К.: ИНСАТ, 2000. 44 с.

179. Пантелеев И.Ф. Криминалистика: учебник / И.Ф. Пантелеев, Н.А. Селиванов. М.: Юрид. лит., 1975. 544 с.
180. Пиріг І.В. Теорія і практика використання спеціальних знань при розслідуванні розкрадань вантажів на залізничному транспорті: дис. канд. юрид. наук. спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / Ігор Володимирович Пиріг. К., 2006. 205 с.
181. Плетенець В.М. Слідова картина як елемент криміналістичної характеристики завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження майна // Науковий вісник Дніпропетровського держ. ун-ту внутрішніх справ. 2008. № 4. С. 342-349.
182. Плетенець В.М. Сприятливі умови розслідування злочинів, кваліфікованих відповідно до ст. 259 КК України // Науковий вісник Дніпропетровського держ. ун-ту внутрішніх справ. 2013. № 2. С. 494-500.
183. Пожар В.Г. Процесуальний статус потерпілого за новим кримінальним процесуальним кодексом України: позитивні кроки та прогалини правової регламентації // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 2. С. 126-131.
184. Полубинский В.И. Виктимологические аспекты профилактики преступлений. М.: Академия МВД СССР, 1980. 121 с.
185. Полубинский В.И. Криминальная виктимология. М., 1999. С. 80.
186. Поль К.Д. Естественно-научная криминалистика (опыт применения научно-технических средств при расследовании отдельных видов преступлений) пер. с нем. / К. Д. Поль. М.: Юрид. лит., 1985. 304 с.
187. Попов В.П. Осмотр места происшествия / под ред. В.А. Хвана. Алма-Ата: Казгосиздат, 1957. 68 с.
188. Порубов Н.И. Допрос в советском уголовном судопроизводстве. Мн.: Выш. шк., 1973. 368 с.
189. Порубов Н.И. Допрос. Минск, 1968. 34 с.
190. Порубов Н.И. Тактика допроса на предварительном следствии. М. БЕК, 1998. 208 с.
191. Потерпілий від злочину (міждисциплінарне правове дослідження): монографія / за заг. ред.: Ю.В. Баулін, В.І. Борисов; Акад. прав. наук України, Ін-т вивчення проблем злочинності. Х. Кросс-срод, 2008. 534 с.

192. Про затвердження Інструкції «Про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використанні їх результатів у кримінальному провадженні»: спільний наказ Генеральної прокуратури України, МВС України, Служби безпеки України, Міністерства фінансів України, Адміністративної державної прикордонної служби України, Міністерства Юстиції України №114/1042/516/1199/936/1687/5 від 16.11.2012.

193. Про затвердження Інструкції «Про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події»: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 3 листопада 2015 р. № 1339. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15>.

194. Про судову практику у справах про хуліганство постановою Пленуму Верховного суду України від 22.12.2006 № 10. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/va010700-06>.

195. Пчеліна О.В. Криміналістична методика як особлива частина криміналістики // Актуальні проблеми держави і права. 2014. № 3. С. 396-401.

196. Пчолкін В.Д. Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів під час проведення досудового слідства / В.Д. Пчолкін // Дізнання та досудове слідство в органах внутрішніх справ: сучасний стан та шляхи удосконалення: матеріали наук.-практ. конференції, 22 жовтня 2010 р. / Харків, Мін-во внутр. справ України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. 2-ге видання. Х. : Вид-во Харк. нац. ун-ту внутр. справ, 2010. С. 31-33.

197. Пчолкін В.Д. Поняття, сутність та завдання взаємодії оперативних підрозділів ОВС / В.Д. Пчолкін, В. М. Ечченко // Вісн. Луганськ. акад. внутр. справ ім. 10-річчя незалежності України: спецвипуск. 2004. Вип. 3, ч. I. С. 109-121.

198. Пчолкін В.Д. Розкриття злочинів у харчовій промисловості: монографія. Одеса: Вид-во ОЮІ НУВС, 2005. С. 335-339.

199. Радаев В.В. Криминалистическая характеристика преступлений и ее использование в следственной практике: лекція. Волгоград: ВСШ МВД СССР, 1987. 24 с.

200. Расследование преступлений против личности, порядка управления, общественного порядка и общественной безопасности: учебно-практическое пособие / НИиРИО КВШ МВД СССР. Киев, 1975. 207 с.

201. Ревака В.М. Форми використання спеціальних пізнань в досудовому провадженні: дис... канд. юрид. наук 12.00.09 / Ревака Віктор Миколайович; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Х., 2006. 206 с.

202. Ривман Д.В. О содержании понятия виктимность // Вопросы теории и практики борьбы с преступностью. Ленинград, 1974. С. 18-28.

203. Романюк Б.В. Сучасні теоретичні та правові проблеми використання спеціальних знань у досудовому слідстві: монографія. К.: Національна академія внутрішніх справ України, 2002. 196 с.

204. Россинская Е.Р. Криминалистика. Вопросы и ответы: учеб. пособие для вузов. М. ЮНИТИ-ДАНА, 2000. 351 с.

205. Россинский С.Б. Обыск в форме специальной операции: учеб. пособие для вузов / С.Б. Россинский ; под ред. В.Н. Григорьева. М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2003. 132 с.

206. Рыбальская В.Я. Виктимологическая характеристика несовершеннолетнего преступника // Виктимологические проблемы борьбы с преступностью: сб. научных трудов. Иркутск: Изд-во Иркутского ун-та, 1988. С. 32-45.

207. Рыбников Б.Б. Проблема сокрытия преступлений и ее место в советской криминалистике // Криминалистический сборник. Рига, 1972. С. 67.

208. Салтевський М.В. Криміналістика: підручник: у 2-х ч. Ч. 1. Х.: Основа: Фірма «Консум», 1999. 416 с.

209. Салтевський М.В. Криміналістика (у сучасному вигляді): підручник. К.: Кондор, 2005. 588 с.

210. Салтевський М.В. О структуре криминалистической характеристики хулиганства и типичных следственных ситуациях // Криминалистика и судебная экспертиза. Киев, 1982. Вып. 25. С. 13-21.

211. Салтевский М.В. Тактические основы организации и производства следственных действий и получение информации от верей: специализированный курс криминалистики: учебник / отв. ред. М.В. Салтевский. К.: НИИРИО КВШ МВД СССР, 1987. 344 с.

212. Салтевский М.В. Форма отражения времени при совершении преступления // Криминалистические проблемы пространственно-временных факторов и методика расследования преступлений межвуз. сб. науч. трудов. Иркутск, 1983. С. 49-59.

213. Селиванов Н.А. Советская криминалистика: система понятий. М.: Юрид. лит., 1982. 152 с.

214. Семаков Г.С. Криміналістика: курс лекцій. К.: МАУП, 2001. 206 с.
215. Сіренко О.В. Визначення обстановки вчинення злочинів в криміналістиці. URL: http://www.rusnauka.com/28_NII_2012/Pravo/11_118104.doc.htm.
216. Ситковская О.Д. Психология свидетельских показаний: научно-методическое пособие. М.: [б. и.], 2006. 86 с.
217. Слідчі (розшукові) дії: навч. посібник / О.В. Авраменко, Р.І. Благута, Ю.В. Гуцуляк та ін.; за заг. ред. Р. І. Благуті, Є. В. Пряхіна. Львів: ЛьвДУВС, 2014. 416 с.
218. Сова Ф.П. Криминалистическая техника: методические указания и практикум. М., 1965 118 с.
219. Советская криминалистика. Методика расследования отдельных видов преступлений / В.К. Лисиченко, В.И. Гончаренко, М.В. Салтевский. К.: Вища шкла. Головное изд-во, 1988.
220. Спіріна І.Д. Судово-психіатрична експертиза: навчальний посібник / І.Д. Спіріна. 2-е вид., перероб. та доп. Дніпропетровськ ДЮІ МВС України, Арт-Пресс, 2000. 148 с.
221. Справа № 0908/6980/2012. Архів Калуського міськрайонного суду Івано-Франківської області, 2013 р.
222. Справа № 0915/2368/12. Архів Тисменицького районного суду Івано-Франківської області, 2014 р.
223. Справа № 1/1107/201/12. Архів Знам'янського міськрайонного суду Кіровоградської області, 2012 р.
224. Справа № 1-126/11. Архів Ужгородського міськрайонного суду, 2011 р.
225. Справа № 1-кп/646/155/2013. Архів Червонозаводського районного суду м. Харкова, 2013 р.
226. Справа № 117/6079/2012. Архів Сакського міськрайонного суду Автономної Республіки Крим, 2013 р.
227. Справа № 123/5347/13-к. Архів Апеляційного суду Автономної Республіки Крим, 2014 р.
228. Справа № 1-294/11. Архів Чаплинського районного суду Херсонської області, 2011 р.
229. Справа № 1603/796/2012. Архів Гадяцького районного суду Полтавської області, 2012 р.
230. Справа № 1-62. Архів Новоселицького районного суду Чернівецької області, 2010 р.

231. Справа № 1804/2127/2012. Архів Глухівського міськрайонного суду Сумської області, 2013 рік.

232. Справа № 208/8155/14-к. Архів Заводського районного суду міста Дніпродзержинська Дніпропетровської області, 2015 р.

233. Справа № 2601/19399/12. Архів Голосіївського районного суду м. Києва, 2012 р.

234. Справа № 297/2171/15-к. Архів Берегівського районного суду Закарпатської обл., 2015 р.

235. Справа № 299/815/16-к. Архів Виноградівського районного суду Закарпатської області, 2017 р.

236. Справа № 308/11486/15-к. Архів Ужгородського міськрайонного суду Закарпатської області, 2016 р.

237. Справа № 421/841/14-к. Архів Первомайського міського суду Луганської області, 2014 р.

238. Справа № 457/769/15-к. Архів Трускавецького міського суду Львівської області, 2015 р.

239. Справа № 509/1410/15-к. Архів Овідіопольського районного суду Одеської області, 2015 р.

240. Справа № 521/5732/14-к. Архів Малинівського районного суду м. Одеси, 2014 р.

241. Справа № 534/1711/12. Архів Никитовського районного суду м. Горлівка Донецької області, 2012 р.

242. Справа № 552/3898/15-к. Архів Київського районного суду м. Полтави, 2015 р.

243. Справа № 580/1686/13-к. Архів Лебединського районного суду Сумської області, 2013 р.

244. Справа № 617/1955/13-к. Архів Вовчанського районного суду Харківської області, 2015 р.

245. Справа № 703/3434/12. Архів Виноградівського районного суду Закарпатської області, 2012 р.

246. Справа № 706/492/13-к. Архів Христинівського районного суду Черкаської області, 2013 р.

247. Справа № 715/2285/14-к. Архів Глибочького районного суду Чернівецької області, 2014 р.

248. Старушкевич А. В. Криміналістична характеристика злочинів: навч. посібник. К., 1997. 44 с.

249. Степанюк Р. Л. Ситуаційний підхід у формуванні методик розслідування злочинів, вчинених у бюджетній сфері України // Право і безпека. 2013. № 3 (50). С. 110-115.

250. Степанюк Р.Л. Структура окремих криміналістичних методик розслідування злочинів // *Право і безпека*. 2011. № 4 (41). С. 154-158.

251. Танасевич В.Г. Теоретические основы методики расследования преступлений // *Советское государство и право*. 1976. № 6. С. 90-94.

252. Техника, тактика, организация и методика расследования преступлений / под ред. Р.С. Белкина, В.Г. Коломацкого. А.Г. Филиппова. Волгоград: ВСШ МВС России, 1994. 559 с.

253. Тіщенко В.В. Концептуальні основи розслідування корисливо-наси́льницьких злочинів: автореф. дис. д-ра юрид. наук: 12.00.09 / Національна юрид. академія України ім. Ярослава Мудрого. Х., 2003. 34 с.

254. Тіщенко В.В. Корисливо-наси́льницькі злочини: криміналістичний аналіз: монографія. Одеса: Юрид. література, 2002. 360 с.

255. Тищенко В.В. Кори́стно-наси́льственные преступления: криминалистический анализ. О., 2002. 186 с.

256. Тіщенко В.В. Теоретичні і практичні основи методики розслідування злочинів: монографія. О. : Фенікс, 2007. 564 с.

257. Тіщенко В.В. Щодо використання спеціальних знань у кримінальному провадженні // *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (27 листопада 2013 року, м. Одеса)*. Одеса: Юрид. література», 2013. С. 349-353.

258. Турчин Д.А. Теоретические основы учения о следах в криминалистике. Иркутск: Изд-во Иркут. ун-та, 1983. 188 с.

259. Удалова Л.Д. Деякі проблеми допиту інформатора в кримінальному судочинстві України // *Вісник Луганської академії внутрішніх справ*. 2003. № 1. С. 133-137.

260. Удалова Л. Д. Науково-технічне забезпечення отримання вербальної інформації // *Засади кримінального судочинства та їх реалізація в законотворчій і правозастосовній діяльності* тези доп. та повідомл. наук.-практ. конф. (Київ, 3 квіт. 2009 р.). Вид. присвячено пам'яті проф. А.Я. Дубинського. К.: Атіка, 2009. С. 436.

261. Уголовный процесс: учебник / под ред. С. А. Колосовича, Н.А. Зайцевой. М.: ИМЦ-ГУК МВД России, 2003. 235 с.

262. Филиппов А.Г. Криминалистика: учебник. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Спарк, 2000. 687 с.

263. Фролов О.В. Суб'єкти застосування спеціальних знань у кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування // *Часопис Академії адвокатури України*. 2014. № 4 (25). С. 77-83.

264. Хабибуллин Т.Ф. Борьба с хулиганством. М.: НИИРИО ВШМ МВД СССР, 1974. 32 с.
265. Хижняк Є.С. Типові слідчі ситуації при розслідуванні статевих злочинів // Південноукраїнський правничий часопис. 2012. № 4. С. 197-199.
266. Холыст Б. Факторы, формирующие виктимность // Вопросы борьбы с преступностью. М.: Юридическая лит-ра, 1984. Вып. 41. С. 73-77.
267. Хомколов В.П. Организация управления оперативно-розыскной деятельностью: системный подход. М.: Закон и право, ЮНИТИ, 1999. 191 с.
268. Центров Е.Е. Криминалистическое учение о потерпевшем. М.: Московский гос. ун-т, 1988. 160 с.
269. Чаплинська Ю.А. Організаційне забезпечення проведення допиту // Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ: проблеми теорії і практики: матеріали Всеукр. наук. практ. конф. Дніпропетровськ : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2013. С. 221-224.
270. Чаплинський К.О. Організаційно-тактичні основи проведення слідчого огляду // Криміналістичний вісник. 2011. – № 1 (15). С. 22-29.
271. Чаплинський К.О. Організація і тактичні прийоми проведення одночасних обшуків // Науковий вісник Юрид. академії Мін-ва внутр. справ : зб. наук. праць. 2004. № 3 (17). С. 338-344.
272. Чаплинський К.О. Тактика використання спеціальних знань у системі тактичного забезпечення досудового розслідування // Науковий вісник ДДУВС. Спец. випуск. № 57. 2011. С. 232-238.
273. Чаплинський К.О. Тактика проведення окремих слідчих дій: монографія. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2006. 306 с.
274. Чаплинський К.О. Тактичні основи забезпечення досудового розслідування: автореф. дис. д-ра юрид. наук 12.00.09 / Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Д., 2011. 36 с.
275. Чельцов М.А. Кримінальний процес. М., 1948. 624 с.
276. Черкасов С.В. Кримінологічна концепція альтернативних заходів покарання: дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.08. Одеса, 2005. 219 с.
277. Чернявський С.С. Методика розслідування злочинів у сфері банківського кредитування : дис. канд. юрид. наук. Київ. 2001. 240 с.
278. Чернявський С. С. Особливості розслідування одержання прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди

службовою особою // Вісник кримінального судочинства. 2015. № 1. С. 223-229.

279. Чернявський С.С. Теоретичні та практичні основи методики розслідування фінансового шахрайства: дис. ... д-ра юрид. наук : спец. 12.00.09. К., 2010. 610 с.

280. Шамрай В. Поняття і суть взаємодії, її значення / В. Шамрай, І. Олійник // Прокуратура. Людина. Держава. 2004. № 1 (3). С. 60-67.

281. Шаповалова Л. І. Потерпілий як суб'єкт кримінально-процесуальної діяльності в досудових стадіях кримінального процесу: автореф. дис. канд. юрид. наук спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза». К., 2001. 18 с.

282. Шепітько В.Ю. Особа потерпілого в системі криміналістичної характеристики злочинів // Проблеми законності: республік. міжвід. наук. зб. відп. ред. В. Я. Тацій. Х.: Нац. юрид. акад.. України, 2008. Вип. 93. С. 168-174.

283. Шершньова В.О. Типові слідчі ситуації і програма дій слідчого на початковому етапі розслідування податкових злочинів // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2009. № 21. С. 141-148.

284. Шиканов В.И. Использование специальных познаний при расследовании убийств : учеб. пособие / В. И. Шиканов. Иркутск: Изд-во Иркут. гос. ун-та, 1976. 92 с.

285. Щур Б.В. Теоретичні основи формування та застосування криміналістичних методик : монографія. Х.: Харків юридичний, 2010. 320 с.

286. Юрченко О.Ю. Роль віктимної поведінки потерпілих при вчиненні тяжких насильницьких злочинів проти життя та здоров'я особи в Україні: автореф. дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 / Національна юридична академія України Ярослава Мудрого. Харків, 2008. 16 с.

287. Яблоков Н.П. Криминалистика в вопросах и ответах: учебное пособие. М.: Юрист, 2000. 224 с.

288. URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Тонфа>.

Навчальне видання

О. В. Антонюк, К. О. Чаплинський

**ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МЕТОДИКИ
РОЗСЛІДУВАННЯ ХУЛІГАНСТВА,
ВЧИНЕНОГО ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ
ВОГНЕПАЛЬНОЇ АБО ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ
ЧИ ІНШОГО ПРЕДМЕТА, СПЕЦІАЛЬНО
ПРИСТОСОВАНОГО АБО ЗАЗДАЛЕГІДЬ
ЗАГОТОВЛЕНОГО ДЛЯ НАНЕСЕННЯ
ТІЛЕСНИХ УШКОДЖЕНЬ**

Монографія

Верстка – Г.М. Гунько

Підписано до друку 24.09.2018 р. Формат 60х84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Цифровий друк.
Умовно-друк. арк. 10,46. Тираж 300. Замовлення 1018м-198.
Ціна договірна. Віддруковано з готового оригінал-макета.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
73034, м. Херсон, вул. Паровозна, 46-а, офіс 105
Телефон +38 (0552) 39 95 80
E-mail: mailbox@helvetica.com.ua
Свідчення суб'єкта видавничої справи
ДК № 4392 від 22.08.2012 р.

